

Suomen Tasolasiyhdistys ry:n historiikki 1997–2017

TEKSTI: MAURI RIIKONEN JA JENNI HEIKKILÄ

Lasialalla virisi 1990-luvun puolivälissä keskustelu lasialan kattavamman yhteistyön tarpeellisuudesta. Pontta antoivat mm. kentältä tulevat viestit: ”Sidosryhmät ovat vähän ymmällä, kenen kanssa tulisi keskustella mm. lasialaa koskevissa teknisissä asioissa ja lausunnoissa?” Ympäristöministeriö, Standardisoimisliitto, Rakennustieto ja muut ohjeiden laatijat eivät tienneet kenen puoleen kääntyä. Lasiala ja sen järjestäytyminen koettiin hajanaisena.

Keskusteluissa myös todettiin, että rakennusalalla on vahvoja materiaali- ja tuoteryhmittymiä, kuten teräsrakenneteollisuus, betonteollisuus, tiiliteollisuus, ikkuna- ja oviteollisuus jne., joiden katsottiin edustavan koko toimialaansa, ja näin ollen lasialan yritykset olivat enemmän tai vähemmän heikoilla lasialaa koskevien ohjeistusten laadinnassa. Olihan meillä toki toiminnassa Suomen Lasitus- ja Hiomoliitto (SLHL) ry, jonka toiminta painottui etupäässä työsuhteasioihin, sekä Eristyslasiyhdistys (ELY) ry, jonka toiminta painottui eristyslasien teknisiin asioihin. ELY edusti pääasiassa vain osaa eristyslasin valmistajia. Lisäksi meillä toimi paikallisia yhdistyksiä kuten Helsingin Talousalueen Lasiliikkeiden Yhdistys (HELSTA), Länsi-Suomen Lasiliikkeiden yhdistys ja Itä- ja Keski-Suomen Lasiliikkeiden yhdistys. Toimijoina olivat vielä lasialan yhdistyskentässä Levylasitukkukauppiat sekä Yleinen Teollisuusliitto (YTL) ry., jonka toiminta painottui etupäässä ajoneuvolasiteollisuuteen. Näin ollen lasialan koettiin tarvitsevan kattavampaa valtakunnallista yhteisöä.

Asia lähti etenemään, kun ELYn ja Pilkington Lahden Lasitehdas Oy:n, Finnverre Oy:n ja Seloy Oy:n toimesta kutsuttiin koolle ”LASIALAN KESKUSTELUTILAISUUS” Tampereelle, Hotelli Rosendahl, 24.5.1996. Kutsua noudatti 24 lasialan yritysten edustajaa ja keskusteluissa todettiin mm. seuraavaa:

- Lasiin liittyvää tietoa ja standardeja tulvii EU / CENistä – kuinka tieto välitetään kentälle?
- ”Lasitiedolle” tulisi olla yhteinen ja keskitetty paikka, josta sitä haetaan.
- Tarvitaan yhteisö, jolla voidaan vaikuttaa lasiasioissa ohjeistuksiin ja sidosryhmiin.
- Lasiala ei ole hajanaisuutensa vuoksi oikein muun teollisuuden mukana.
- Niukkojen taloudellisten resurssien keskittäminen tulisi alalla toimijoille eduksi.
- Tarvetta olisi myös alan sosiaalisille tapahtumille

Yhteenvetona todettiin, että alalla on todella tarvetta laajemmalle yhteistoiminnalle, joten valittiin lasialan eri osa-alueilta (lasin valmistus, lasin jatkojalostus, lasin tukkukauppa, lasialan tarvikkeet, lasiliikkeet, SLHL ry ja lasialan

viestintä) työryhmä viemään asiaa eteenpäin. Työryhmään kuuluivat: Pertti Ahokas, Liisa Alftan, Pekka Kiuru, Reijo Kärkkäinen, Hannu Kärämänoja, Hannu Lahtinen, Reija Partanen, Acke Perander, Harri Raikaa, Matti Rainamo ja Rodion Schutskoff sekä työryhmän sihteerinä Mauri Riikonen.

Työryhmä kokoontui ensimmäisen kerran Pilkington Lahden Lasitehtaalla 21.8.1996, jolloin pohdittiin mm. yhteisön toiminta-alueita, jäsenmaksujen määräytymisperusteita ja suuruuksia sekä jaettiin tehtäviä kahteen osa-alueeseen: rahoitukseen ja hallintoon.

Rahoitustyöryhmä selvitteli toiminnan ylläpitoon tarvittavia varoja sekä erilaisia jäsenmaksuperusteita ja – kertymiä tulevalta jäsenkunnalta. Hallintotyöryhmä valmisteli tahollaan sääntöluonnosta yhteisön toiminnan perusteeksi. Työryhmien toiminnan tueksi lähetettiin lasialan- ja niitä lähellä oleville yrityksille kysely, yhteensä 402 kpl, jossa selvitettiin yritysten aktiivisuutta alan yhteiseen toimintaan. Liitteissä oli kerrottu mm. perustettavan yhdistyksen toimintatavoitteista ja niin saavutettavista jäseneduista sekä yhdistyksen sääntöluonnos. Kyselyitä palautui 54, joista myönteisiä palautteita oli n. 90 %. Lisäksi silloiset lasialalla toimineet yhdistykset tukivat uuden yhteisön pyrkimyksiä virallisissa kannanotoissaan.

Edellä mainitusta seikoista johtuen lasialan työryhmä totesi 10.4.1997 pitämässään kokouksessa, että oli aika kutsua koolle ”uuden lasialayhteisön” perustava kokous. Kokous kutsuttiin koolle Rantasipi - Aulangolle lauantaiksi 6.9.1997. Perustavassa kokouksessa oli mukana 65 henkilöä, ja perustamiskirjan allekirjoitti 33 yrityksen edustajaa. Kokouksessa hyväksyttiin mm. perustettavalle yhdistykselle säännöt (Suomen Tasolasi ry, joka jouduttiin sittemmin muuttamaan Yhdistysrekisterissä muotoon Suomen Tasolasiyhdistys ry), jäsenmaksuperusteet, talousarvio ja toimintasuunnitelma kaudelle 1997–1998. Toimintasuunnitelman pääkohtia olivat toiminnan käynnistäminen, jäsenpalveluiden tuotto ja yhteistyö sidosryhmien kanssa. Valittu hallitus (Pertti Ahokas, Liisa Alftan, Terho Ikonen, Pekka Kiuru, Reijo Kärkkäinen, Acke Perander, Timo Puustinen, Rodion Schutskoff, Pertti Sarapalo ja Jari Vuorimaa) aloitti työnsä hakemalla yhdistykselle rekisteröintiä ja toiminnanjohtajaa uudelle lasiyhteisölle syksyn 1997 aikana.

Toiminnanjohtajan tehtävään valittiin yleisen haun, haastattelujen sekä soveltuvuustestien jälkeen diplomiekonomi Holger Boström. Hän aloitti tehtävän hoidon Jokelassa 1.1.1998 alkaen. Haastavimpana tehtävänä oli alkuun jäsenkunnan lisääminen, jotta toiminnan rahoitus mahdollistuisi. Jäsenkunta lisääntyikin alkuvuodesta 1998 jo 37 yrityksellä. Hyvinkäällä pidetyssä vuosikokouksessa 18.4.1998 oli jo sitten mukana yli 60 henkilöä. Tilaisuus muodostui etupäässä koulutustilaisuudeksi ja sosiaalisesti tapahtumaksi, koska sääntöjen edellyttämiä varsinaisia vuosikokousasioita ei vielä ollut kertynyt käsiteltäviksi.

Kesän korvalla hallitus ja toiminnanjohtaja totesivat yhteisesti, että yhdistyksen perustamistyöt oli sovitusti tehty ja Boström vapautui tehtävästä 1.7.1998 alkaen ja yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja Reijo Kärkkäinen hoiti toiminnanjohtajan tehtäviä osapäiväisenä loppuvuoden 1998. Vuoden 1999 alusta yhdistyksen toimisto sijaitsi

Parolassa ja ins. Mauri Riikonen hoiti toiminnanjohtajan tehtäviä kunnes jäi eläkkeelle vuoden 2015 lopussa. Uuden toiminnanjohtajan hakuprosessi käynnistettiin alkuvuodesta 2015 ja hakijoiden joukosta tuli valituksi nykyinen toiminnanjohtaja ins. Jenni Heikkilä. Hän aloitti yhdistyksen toiminnanjohtajana 1.1.2016 ja samalla yhdistyksen toiminnot siirrettiin Forssaan.

Yhdistyksen toiminnasta

Yhdistyksen jäsenkehitys oli nousujohteista kymmenisen ensimmäistä vuotta ja jäsenmäärä oli suurimmillaan yli 150. Jäsenkunnasta on tapahtunut sittemmin ajan myötä hieman poistumaa – yleensä liikkeen toiminnan lopettamisen myötä. Uusia jäsenyrityksiä on saatu tilalle nihkeästi, mutta viimeisen vuoden aikana on tapahtunut jopa hienoista kasvua. Nykyisellään yhdistyksen jäsenmäärä on 133.

Teknisissä asioissa yhdistyksen ensimmäinen suuri hanke tehtiin v. 1999–2001 Suomen Rakennusinsinööriliitto (RIL) ry:n kanssa, jolloin päivitettiin RIL-julkaisu 198 – 2001, Valoaläpäisevät rakenteet. Oppaaseen on koottu ja päivitetty silloinen tietämys lasirakentamisesta, jonka katsottiin edustavan ”hyvää rakennustapaa”. Sittemmin on julkaistu tai oltu mukana laatimassa useita muita lasiin liittyviä ohjeita ja ohjeistuksia kuten: Rakennuslasin vastaanottoa, varastointia, kuljetusta ja reklamointia käsittelevät ohjeet sekä keväällä 2000 eristyslasielementtejä koskevat takuehdot, jotka on julkaistu myös ruotsiksi ja englanniksi päivitetty viimeksi vuonna 2016; Ikkunoiden energiatekninen suunnitteluohje 2002, joka kuului osana Rakennusteollisuuden laajempaan tutkimushankkeeseen, Rakennusten energialaskelmat, REL; Turva- ja suojalaseista 2003, jossa käsitellään karkaistun ja laminoidun lasin käyttökohteita; Rakennusteollisuuden Ikkunakäsikirja 2004 sekä Lasikalenteri vuosina 2002–2007. Lasialaa koskevissa kansallisissa ohjeissa on oltu mukana mm. Rakennustieto Oy:n (RT) julkaisemien ohjekorttien laadinnassa kuten RT 38–10901 Rakennuslasit ja Tasolasit RT 38 - 10941 Rakennuslasit, Eristyslasit. Suomen Standardisoimisliiton SFS julkaisuissa oltiin mukana mm. Lasin ja eristyslasin kiinnittäminen liimaamalla puu-alumiini-ikkunaan -hankkeissa. Vuosina 2012 - 2013 oltiin mukana ”Matkapuhelimien kuuluvuusongelma” -ohjausryhmässä, jota rahoitti Ympäristöministeriö ja Tampereen teknillinen yliopisto toteutti tutkimushankkeen.

Pitkäaikainen lasin lujuusmitoitushanke on saatu viimein kaupalliseksi tuotteeksi nimellä Lasimitta. Mitoitusohjelman laatimisessa on ollut hankaluuksia, koska EN - standardiehdotukset ovat olleet lausunnolla ja muuttuneet moneen kertaan tämän usean vuoden kehitysjakson aikana. Lisäksi jouduttiin luopumaan Mathcad -ohjelmasta, sillä laskentaohjelman ominaisuudet muuttuivat eikä sille löytynyt koodauspalvelua, jolloin laskelmat rakennettiin uudelleen Excel -pohjaiseen sovellukseen. , sillä Mathcad-sovellukselle ei löytynyt koodauspalvelua eikä ilmaisversio toiminut enää kuten ennen. DI Paavo Hassinen on toiminut ohjelman pääsuunnittelijana.

Eurooppalaisen standardisointiin liittyen on annettu lausuntoja valmisteilla oleviin standardeihin ja on oltu mukana avustamassa standardien suomennoksien laadinnassa, mm. float-lasi, karkaistulasi, laminoitulasi, eristyslasit sekä

asennuksiin liittyvät asennusohjeet laselle ja SG - lasitukset. Lisäksi on kirjoitettu alan julkaisuihin vuosien varrella lasirakentamiseen liittyviä artikkeleita ja ohjeistuksia.

Yhdistys oli näkyvillä omalla osastollaan Finnbuild 1998 messuilla ja sittemmin Finnbuild 2004 messuilla. Vuonna 2004 aloitettiin tunnustelut Turun messujen kanssa omien ”Lasimessujen” järjestämiseksi. Näkyvä lasialan yhteinen ponnistus olikin sitten kansainväliset GlassExpo - Lasi 2006–messut Turussa. Kokonaisuudessaan messutapahtuma oli onnistunut niin näytteilleasettajien kuin näyttelyvieraidenkin mielestä ja ulkomaisen lehdistön kuluihin saatiin tukea Kauppa- ja Teollisuusministeriöltä. Seuraavat lasimessut toteutettiin Lahdessa 7-9.3.2008 Raksa 08- messujen yhteydessä teemalla ”Lasi rakentamisessa ja sisustamisessa”. Näiden Lahden lasimessujen osalta menestys ei ollut kovinkaan valtaisa, joten myöhemmin vastaavia tapahtumia ei järjestetty.

Yhdistyksen toimesta on järjestetty messumatkoja Glasstec -messuille Düsseldorfin v. 2002, 2004, 2006 ja 2016. Ensimmäinen messumatka tehtiin omalla tilauslennolla, kun mukana oli yli 100 messuillijaa, mutta myöhemmissä matkoissa osanottajamäärät ovat olleet vähäisempiä, joten lentomatkoihin on käytetty reittilentoja. Sosiaalista kanssakäymistä on ollut vuosittain myös ”golfareiden ” järjestämien TasolasiGolf -tapahtumien muodossa ja ”motoristien” toteuttamissa LasMet -rallissa.

Yhdistys on hoitanut myös Suomen Lasitus- ja Hiomoliitto SLHL ry:n toimistopalveluita vuodesta 1999 alkaen vuosittain tehdyn sopimuksen puitteissa. SLHL on työnantajaliitto, joka on sopinut Kemianliitto Ry:n kanssa yleissitovia työehtosopimuksia, joka koskee Lasitus-, rakennuslasitus- ja lasinjalostusalaa. Tällä on saavutettu tietynlaista synenergiaa toimialalla.

Yhdistyksen viestinnän pääpaino on ollut nettisivuilla ja Lasin Maailma –lehden julkaisussa, vuodesta 2016 myös sähköisessä uutiskirjeessä, jonka levikki kasvaa koko ajan. Lasin Maailma –lehti rekisteröitiin vuonna 2012, jolloin ilmestyi kolme numeroa ja sittemmin lehteä on julkaistu neljä numeroa vuosittain. Lehden kustantajana on toiminut Talotekniikka-Julkaisut Oy ja lehden päätoimittajana on ollut yhdistyksen toiminnanjohtaja. Lehden sisältöä on pyritty monipuolistamaan toimitusneuvoston aktiivisella panoksella, johon on kuulunut henkilöitä niin lasialalta kuin lasialan sidosryhmistäkin.

Vuoden 2016 alussa yhdistys kontaktoitui muiden Pohjoismaisten tasolasiyhdistysten kanssa. Sittemmin tapaamisia on järjestetty mm. Ruotsissa, Norjassa ja Saksassa. Vuoden 2018 tapaaminen järjestetään Suomessa. Myös Glass for Europe järjestön kanssa on ollut yhteistyötä vuoden 2016 aikana. Yhteistyöstä on saatu uusia toimintaideoita, apua lainsäädännön valmisteluun ja yhteisen vaikutuskanavan EU:hun.

Koulutus

Alan sidosryhmien (Rakennusteollisuus, Puuteollisuusyrittäjät, AI-järjestelmien toimittajat ja lasialan muut materiaalin toimittajat sekä Glass Processing / Performance Days (GPD)-organisaatio että Työturvallisuuskeskus) kanssa on järjestetty koulutustilaisuuksia toimintavuosina mm. nimikkeiden alla ”Lasi- ja puuikkunat”, Lasi-AI -rakentaminen, Työturvallisuus kortti-koulutus. Lisäksi on järjestetty luentoja lasirakentamisesta eri tapahtumissa jäsenistölle, viranomaisille ja muillekin yhteisöille tarpeiden ja resurssien mukaan. Vuosittaiseksi koulutustapahtumaksi on muodostunut Lasiseminaari, jota on järjestetty Tampereella jo viidentoista vuoden ajan. Tilaisuuden aiheiksi on pyritty valitsemaan aina ajankohtaisia asioita ja paikalle on saatu hyvin kuulijoita – sadan henkilön molemmin puolin.

Yhdistyksen talous

Yhdistyksen talous on vakaantunut vuosien mittaan. Jäsenmaksuja on korotettu hieman vuosina 2002 ja 2015, koska tulo-rahoitus on ollut riittävä nykyisen kaltaisen toiminnan kattamiseksi. Taloutta ovat tukeneet jäsenmäärän lisääntyminen, yritysten liikevaihdon kasvu sekä yhdistyksen erilaiset varainhankinnat, kuten Lasi-kalenterihankkeet, Turva- ja suojalasit – julkaisut 2003 ja 2015, GlassExpo 2006 –messutapahtuma sekä erilaiset osin jo vakiintuneet koulutustilaisuudet sidosryhmien kanssa.

Yhdistyksen hallitustyöskentely

Yhdistyksen hallituksessa ovat työskennelleet vuosien saatossa seuraavat henkilöt: Pertti Ahokas, Liisa Alftan, Aulis Bertin, Veikko Granqvist, Tero Granqvist, Terho Ikonen, Kimmo Järvelä, Pekka Kiuru, Kai Koskinen, Kari Koskinen, Antti Kurvinen, Reijo Kärkkäinen, Markku Laiho, Ari Liiri, Terho Löppönen, Juha Myllykorpi, Juhani Mäntyniemi, Acke Perander, Timo Puustinen, Rodion Schutskoff, Pertti Sarapalo, Timo Saukko, Mika Selinko, Heikki Silfver, Martti Similä, Tahvo Sutela, Heikki Tukiainen, Sami Tuulola, Tapio Törrönen, Jari Uoti sekä Jari Vuorimaa. Reijo Kärkkäinen toimi hallituksen puheenjohtajana 15 vuotta, aina sairastumiseensa vuoteen 2013 saakka. Pekka Kiuru toimi hallituksen puheenjohtajana kaudet 2013 - 2014. Veikko Granqvist toimi yhdistyksen puheenjohtajana kevästä 2015 vuoden 2017 huhtikuulle, jolloin uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Mika Selinko.

Hallitus on kokoontunut eri paikkakunnilla vuosittain 6-8 kertaa riippuen asioiden käsittelytarpeista. Hallituksen jäsenille ei ole maksettu kokouspalkkioita eikä kulukorvauksia vuosikokouspäätösten mukaisesti, vaan toiminta on tapahtunut korvauksetta yhteisen hyvän eteen. Hallitukset ovat hoitaneet tehtävänsä sääntöjen mukaisesti, sillä ei vuosikokouksilla eikä tilintarkastajilla ole ollut huomautettavaa hallituksien toimista. Tilintarkastajina ovat toimineet: HooTeem Oy / Seppo Penttinen, Tapio Nissinen, Reija Partanen, Pertti Ahokas, Matti Lipponen, Markku Laiho ja vuodesta 2000 alkaen tilintarkastusyhteisö Ernst & Young.

Yhdistyksen vuosikokoukset

Alkuaan yhdistyksen säännöt edellyttivät kahden kokouksen koollekutsumista vuosittain. Kevät kokouksessa käsiteltiin yhdistyksen edellisen kauden tilit sekä toimintakertomus ja syyskokouksessa käsiteltiin seuraavalle kaudella

toimintasuunnitelma, talousarvio, jäsenmaksujen suuruus sekä valittiin erovuoroiset viisi hallituksen jäsentä seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi. Sitten sääntöjä muutettiin siten, että vuosittain on vain yksi varsinainen kokous, jossa käsitellään kaikki sääntöjen edellyttämät asiat. Yhdistyksen varsinaisia kokouksia on pidetty vuosien varrella seuraavasti: Hämeenlinna 1997 (perustava kokous), Hyvinkää 1998 (kevät kokous), Hämeenlinna 1998 (syyskokous), Lahti 1999 (kk), Forssa (sk), M/s Cinderella 2000 (kk), Heinola (sk), Helsinki 2001 (kk), Jyväskylä (sk), Tampere 2002 (kk), Helsinki (sk), Naantali 2003 (kk), Riihimäki (sk), ja sitten vuosikokoukset seuraavasti: M/s Finnjet 2004 M/s Festifal 2005, Tahkovuori 2006, M/s Galaxy 2007, Lahti 2008, M/s Baltic Princes 2009, Kouvola 2010, Helsinki 2011, Tampere 2012, M/s Finlandia 2013, Tampere 2014, Vierumäki 2015, Himos 2016 ja Helsinki 2017.

Vuosikokouksiin on liittynyt myös oleellisesti vilkas seuraelämä eri kohteisiin tutustumisten, illallisten, muiden tapahtumien ja kanssakäymisten muodossa.

Vuoden lasirakentajat ja lasirakenteet

Yhdistys on halunnut osaltaan huomioida alalla toimivia henkilöitä ja yhteisöjä. Vuodesta 2000 lähtien on valittu Vuoden Lasirakentaja. Tämän huomionosoituksen ovat saaneet Aulis Bertin, Tapio Nissinen, Pertti Lipponen, Henry Rösch, Juhani Liiri, Atri Lilja, Tahvo Sutela, Arja Montonen, Toni Kelo, Jorma Vitkala ja Pekka Helin. Jo aiemmin 1999 oli nimetty samoin perustein Vuoden Lasimieheksi Aulis Sipinen. Vuodesta 2006 alkaen on parillisina vuosina nimetty yhteistyössä Suomen Arkkitehtiliitto SAFA ry:n kanssa Vuoden Lasirakenne. Tunnustuksen ovat saaneet Kuntien eläkevakuutuksen toimitalo (Helsinki), Ylioppilaiden Terveystieteiden Laajennus Töölönkadulle (Helsinki)n Verkatehdas (Hämeenlinna) Kaisa-talo (Helsinki), Kirjastosilta (Turku) ja OP Vallilan kortteli (Helsinki). Huomionosoituksena on luovutettu arkkitehdeille mm. kunniakirja ja lasinen Tasolasin logoon pohjautuva numeroitu "Tasolasi-taulu".

Suomen Tasolasiyhdistys ry:n hallitus haluaa kiittää jäsenistöään ja kaikkia niitä tahoja, jotka ovat myötävaikuttaneet yhdistyksen toimintaan. Yhdessä olemme vuosien varrella saaneet toteutettua monia alalle tärkeitä asioita ja toivomme, että jatkossakin saamme äänemme kuuluviin ja toteutamme asioita, jotka ovat omiaan viemään lasialaa eteenpäin kaikkien parhaaksi.

Kiitos yhteisistä vuosista!

Jenni ja Mauri